

Panium - Chunka Isqunniyuq Número

Hatunkuna: Antioco, Constantino, chay qhipa Presidente

Jeff Pippenger

2026-03-01

Daniel 11-pa chunka versiculomanta soqtayuq versiculokama allinta rakiyqa tarikun kimsa chunka watawanta aswan ñawpaqpi, 1996 watapi, The Time of the End revista rikhurichisqa kaptin, apasqa karqan chay hatun willakuq profético ruraykuna ukhupi. Kimsa chunka wata qhipaman, Señorqa rikuchisqanmi huk profético willakuy mast'ariqta kamachisqa kananpaq, imaynachus Millerita willakuynin 1831 watapi kamachisqa karqan hinata. Kay kimsa chunka watakunapa omega historiankupi, kamachisqa kananpaq willakuyqa rikuchisqanmi ñawpaq huk Islam willakuypa allichasqan hina, Josiah Litchwan sut'inchasqa, hinallataq wisq'asqa punkupa huk allichasqa willakuynin hina, Samuel Snowwan sut'inchasqa, chaymi chunka sipaskunamanta rikch'akuq yachachikuypa unanchan. Islammanta huk willakuy, hinallataq Cristoq taripay llamkayninta tukuchishaqtin pruebapa punkukuna progresivamente wisq'akusqanmanta huk amonestaciónwan kуска, willasqa kanqa. Chay willakuyqa iskay sapaqmi, huk ukhu linea, huk hawapi linea ima kasper; chaykunataq kutin rikuchinku kimsa patayniyuq pruebay ruwaypa ñawpaq iskay patankunata, mayqen ruwaymi sapa kuti pasan huk profecía kicharisqa kaptin, imaynachus Jesucristoqa revelaciónnin 31 diciembre 2023 p'unchawpi karqan hina.

“Pachaq p'unchaykunapa” sutiyaq qillqa, Daniel chunka hukniyuq kapitulopi qhipa suqta versokunapi rikuchisqa, Amerikapa hamuq p'unchaymanta hatun willakuyta apamun; chay versokunaqa 1989 watapi, pachaq p'unchaypi, kicharisqa karqan. Chay qillqaqa kimsa chunka watakunataña runakunaq rikunankupa qillqasqa kasqa, ichaqa mana pipas repararquchu qillqapa huk hatun yuyaynin kasqanta: comunismowan iglesiakunapa chawpipi kaq religioso maqanakuyta, catolicismopa kamachikuynin uraypi, aswanraq Ucraniapi. Chay religioso maqanakuy, 1989 watawanta pacha kaq, sut'inchamun Putinpa religioso urmayninqa imayna kasqanta, Ptolomeo hina hinaspa Uzías hina rikuchisqa kasqanta, paykuna iskayninku Jerusalén templopipi rikuchisqan rebelionninpi. Jerusalénpi temploqa Uzíaspa templon karqan, mana Ptolomeopa templonchu. Putinpas Zelenskyypas chay kkillan templota iskay sapa ñankunapi mapayachinku; huknin Egipto runa hina, huknintaq judiu hina.

Iglesia 1989 watapi reyin uray llaqtayoqwan maqanakusqa karqa, chayqa Iglesia Católica karqa. ¿Imaraykutaq mana? Francia llaqtapi atheísmo nisqaqa 1798 watapi reyin hanaq llaqtayoqman wañuchiq ch'akiyta churarqa; chhaynaqa, ¿imanasqataq mana papado kutichinman atheísmo nisqap unay-unchasqa qatiykachasqanman Iglesia Católica contra, aswanpas Ucrania suyupi? Aswan ancha allin yachayqa kaymi: Ucrania-manta kay sut'i testimonioqa 1996 watapi llusqisqa huk qillqapi karqa, mayqinchus 1989 watapa historianta secular historiador-kunamanta citesqa karqa. Kunanmi Señorqa tawa chunka versiculopi pakasqa historiata kicharipa, ishkaq iglesia ortodoxa-kunapa chawpinpi maqanakuyta rikuchisqa, Raphia maqanakuyq profético hinallataq histórico contexto-ninta, chaymanta qatiq ruwaykunatapas quspaypaq; hinallataq, kinsa chunka

watakuna ñawpaqpi llusqisqa The Time of the End magazine nisqapiña munasqa yachaykunataña churapusqa karqa.

Napoleónpa tukuynin chinkayninqa Leninpa, Stalinpa, hinallataq Unión Soviéticopa sistemanpa sapa kuti aswan chinkayninwanmi tupachkan. Proféticopi ura suyu qhapaq suyupa umalliq llaqtanta Rusia-man astakusqanpi, 1917 watapi iskay hatun revoluciónkuna karqan. Ñawpaq kaqmi “Revolución Rusa” nisqa, chaypi Czar urmachisqa karqa; chaymanta, chaylla watapi, Revolución Bolchevique qatirqan, chaymi 1917-manta 1922-kama guerra civilman pusarqan. 1922 watapi Unión Soviética kamasqa karqan.

Rusia llaqtapa qallariynin, uray suyuqpa espiritual reynin hina, iskay patapi ruwasqa huk revolucionta rikuchirqan, chaymi guerra civilman apaq, chaymantaq achka llaqtakunapa huk confederaciónninkupa sayariyninman. Unión Soviética urmayninpas iskay patam karqan: qallariqninmi Berlín perqata 9 de noviembre de 1989 p’akichisqanku, chaymantaq Unión Soviética 31 de diciembre de 1991 chinkachisqa karqan. Rusiaq qhipa kamachiqnin hina, uray suyuqpa reynin, Vladimir Putin, ñawpaq kaq Rusiaq kamachiqninwanmi tipificasqa karqan—Vladimir Lenin.

Vladimir suti nin “hatun pushaq” nisqanta, Putin sutitaq “ñan” nisqanta. Lenin sutitaq “hatun mayu” nisqanta, ichaqa Vladimir Leninqa Lenin sutita akllarqan cheqaq sutinta pakaypaq; chay sutinga Vladimir Ilyich Ulyanov karqan. Ilyich sutiyaq “Elíaspa churin” nin, Ulyanov sutitaq “wayna Elíaspa churin” nisqanta.

Hatun Rusia pusay puriqpi, willakuy ñawpaq pachapi Raphia maqanakuywan 217 ñawpaq Cristo-pa watanpi rikuchisqa kaqpi, Rusia-pa ñawpaq pusayninwan unanchasqa karqa, paymi Vladimir Lenin hina hatun mayu-paq hatun pusay karqa, ichaqa sutinta pakarqa. Sutiqa rurayninpa unanchanmi, chayrayku Vladimir-pa iskay sutinkunata pakayqa, huk rurayniyuq kayta rikuchin, mayqinchus akllarqa hatun mayuta política yuyayman, Elías-pa unanchasqa rurayninmanta aswan; Elías nisqaqa “Diosqa Jehovámi” nin. Ateísmo-pa saphiqa Dios-ta ñiqiyimi, ateísmo-taq uray llaqtapa reypa ñawpaq ch’ulla rurayninkunamanta hukninmi. Lenin-pa iskay kaq, kimsa kaq qutisqa sutinkunaqa Elías-ta, churin-tawan aswan sinchita reqsichin, hinallataq Rusia-pa tukukuynin uray llaqtapa rey hina Ptolemy IV-wanmi unanchasqa, paymi Raphia maqanakuypi atipaq karqa; ichaqa Antiochus 200 ñawpaq Cristo-pa watanpi Panium maqanakuyman kutimuptin, chay pacha Ptolemy-pa phisqa watayuq churinmi kamachiq karqa. Lenin-pa iskay qallariy sutinkunaqa Elías-ta, churin-tawan reqsichin, hinallataq Ptolemywan churinwan tinkuchkan. Elías-taq, wawankunaman willakuyninwan, qhipa p’unchaykunapi rikhurin, “Señorpa hatun manchay p’unchaynin” manaraq chayamuchkaptin; chaypin Raphia Panium maqanakuykunapas churakunku.

Qhawariychis, Señorpa hatun manchakuy punchawnin hamunanmanta ñawpaqtaqa profeta Elías-ta qankunaman kachamusqaykichik: paymi taytakunapa sonqonta wawakunaman kutirichinqa, hinallataq wawakunapa sonqonta taytankunaman, ama hamuspa kay pachata ñakaywan maqaykunaypaq. Malaquías 4:5, 6.

Uziyaspa hinallin rimariynin, Ptolemiopa hinallin rimariyninwan kuskachasqa kachkan Daniel chunka hukniyuqpi, chunka hukniyuq versiculopi; Uziyastaq kawsarqan chunka hukniyuq watakuna astawan hatarikuyninmanta, lepra onqoyinmantawan qhipaman; ichaqa Ptolemioqa kamachirqan llaqaqinpi chunka qanchisniyuq watakuna, chaymi kikin yupay watakuna versículo chunka hukniyuqpi maqanakuykunamanta versículo chunka phisqayuqpi maqanakuykunakama kasqankuwan. Iskay pachak phisqa chunka watayuq profecía, 457 a. C. watapi qallarisqa, tukukurqan 207 a. C. watapi, chay iskay maqanakuykunapa chawpinpi; Raphiamanta chunka wata qhipapi, Paniumman qanchis wata manaraq chayaykaptin. Ptolemio IV-pa kamachikuyninqa qallarisqa karqan 221 a. C. watapi, wañukurqataq 204 a. C. watapi; chayrayku Ptolemiopa chunka qanchisniyuq wataqa mana kikin siqiñachu Raphiamanta Paniumkama chunka qanchisniyuq watawan. Nitaqmi chaykunaqa kikin chunka qanchisniyuq watakunañachu, 250 watayuq profeciapa tukukuyninwan rikuchisqa, Nerowan 64 watapi qallarisa, 313 watapi tukukuq. 313 watamanta ñawpaq domingo kamachikuy 321 watakama pusaq watakuna kan, hinaspa isqun wata qhipamantataq 330 watapi Constantinoqa rakirqan qhapaq suyu kamachikuyta inti lloqsiy chimpamanwan inti yaykuy chimpamanwan.

Manasqa pisi p'unchawkunapi Putinwan Rusiawanqa Ucraniata atipankaku, hinaspataq Ptolomeo-paq Uzzías-paq saruykunaq qatiyninqa qallarinqa kutimuyta chay historiapi, chunka iskayniyuq versiculopi rikuchisqa kasqanpi. Iskay bíblico testigokunaqa Putín-paq qhipa sasachakuyta churanku iglesiawan estadowan sasachakuypi. Paykunaq hatarikuyninkuqa Jerusalén templopi rikurirqan; chaymi Uzzías-paq templonta, hinaspa religionninta, reqsichin profético qhawariypaq puntomanta.

Zelenskyy, nisqaqa “q’omer” niytaq, Unión Europea hinallataq Naciones Unidaspa globalistaburokratankunapa muñequnmi, paykunapa agenda globalistataq allin hina rikuchisqa kachkan kay q’omer políticokunapa kuyuriyninpi, mayqinkunachus pachamamata yupaychanku. Allinmi kachkan Zelenskyy huk actor kasqan, imaraykuchus sut’imanta huk atiyniyuqkunapa rantinchasqanmi; sutinpa “q’omer” niynintaq reqsichin ima filosofía política nisqachus kuyuchkan paypa puriyninkunata runakunaq historiankupa ajedrez tableronpi. Jaque mateqa manañam karupiñachu kachkan Zelenskyypaq.

Kay qhipa historiaqpiqa Uziahpa hinaspa Ptolemiopa hatarikuynin yapamanta uyarisqa hina rurakusqa kanqa; ichaqa Ptolemy (Putin) wañusqa karqa Panium maqanakuyta ñawpaqman tawa watakuna, chaymanta qhipa, uray llaqtapa reyninpa qhipa kamachiqnin rikuchisqa kachkan phisqa watayuq wawachawan, paytaqa huk qatipaq ismu hinaspa mana atiniyuq regentekuna apachkanku.

Ptolomeo Vqa 204 a.C. watapi 5–6 watayuqllaraqmi karqa, taytanpa mana sut’inchasqa wañuynin qhipaman tiyanaman wicharisqan pacha; paypa kamachisqan pacha Ptolomeokunaq qhapaq suyuntaqa mana atiniyuq utaq iskay sunqu kamachiq kamayuqkunapa sapa kuti rantiy kuskankuwanmi suchuykachasqa karqa. Ñawpaq rantiy kamachiq 204–202 a.C. watakunapi karqa, Ptolomeo IVpa wañusqan pakasqa kashaqtin, maman Arsinoe III-taq wañuchisqa kashaqtin. Inkap wasi munasqa runakuna Sosibio, Ptolomeo IVpa uray kamachiqnin hina unay watakuna llamk’aq, hinallataq Agatocles, Ptolomeo IVpa sirvin Agatoclea-pa wawqin, kikinkutaqmi rantiy kamachiqkuna kasqankuta willakurqanku. Paykunaqa llusqsiyniyuq qillqasqatan utaq

qhawachisqankutan rurapuspa, wakcha qhariqpa waqaychaqninkuna hina kikinkuta churakurqanku; wayna qhapaqtaq Agatoclea-paq ayllunkunapa makinkuman churapurqanku, hinallataq atipayta atisqankumanta manchachiq tinkuqkunata chinkachirqanku. Sosibioqa ñawpaq kamachiynamanta achka kutiqta ruwachirqan.

Huk lliklla tikrasqa karqan 202 a. C. muyupi, Agatocles hatun kamachiq regente hina atinyiyuq rikurispan, ichaqa llapan runakuna payta anchata cheqnikurqanku millay kawsayninrayku hinaspa mana allin kamachiyninrayku. Alejandriapi llaqta hatarikuyninmi apamurqan paypa sinchi wañuchisqa kananman llaqta t'aaqqa makinkunawan, chay wayna qhapaq reymanta sutillapi chaskisqa hina. Qhipa regentekuna karqanku Tlepolemo, Pelusio llaqta kamachiq, hinaspa chaymanta Aristómenes. Panio maqanakuy p'unchaykama, 200 a. C. watapi, chay qhapaq suyuqa kay muyuriq regentekunawan hinaspa wasi kamachiq yachaqkunawan kamachisqa karqan.

Panium maqan maqanakuyupi, Ptolemaikakunapa sinchi soldadonkunapa kampupi pusasqa karqan Aetolia llaqtamanta general Scopas sutiyuq runawan, huk mink'a kamachiq hina regenciapa uranpi churakusqa, manataqmi Ptolemy V kikinwanchu. Sipas qhapaqqa mana cheqaq kontrolniyuqchu karqan—kamachiynkuna, awqanakuy yuyaymanay, hinallataq qhapaq suyuq llapan pisi kallpachasqa kayninpas regentekunapa mana kuyukuyninmanta, ukunpi hatarikuqkuna (Egipto llaqtayoy runakunapa hatarikuyninkuna hinata), courtipi sasachakuykunapaq millay watukuyninmantawan llusqirqan. Kay mana takyasqa kaymi Antiochus III Hatunman atikunanta saqerqan, payqa Paniumpi Scopasta allinmanta atirqan, chaywan Coele-Syriata hap'ispan, Judeatapas, Ptolemaikakunapa kamachiyninmanta wiñaypaq.

Historiadorkuna rimanakunku Ptolemaeus IV wañusqan venenowan kasqanmanta ancha atiyta; chayqa hinallataq historiapi yuyaymanasqakuna Vladimir Leninmanta, Joseph Stalinmanta, hinallataq uray llaqtap qoya Cleopatra-mantapas. Putinqa Ucraniapi awqanakuyupi atipan, ichaqa chaymanta qallarinqa tukukuynin, munasqanrayku churayta chay kamachiq tinkuyta, mayqanwanmi ñawpaqta Unión Soviética Ucrania iglesiata hap'iq kasqa; chaytaqa 1989 watapi chinkachisqanku, chaymi kasqa uray llaqtap reyninpa janan llaqtap reyninpa hawanpi atipayninpa unanchan.

Ukraniaqa inti Ortodoxia Eslava Orientalpa wiñaypa wawakunapa puñunanmi. Vladimir Hatunpa bautizasqanqa 988 watapi Kyiv llaqtapi ruwakurqan. Qhipamanta Moscuqa “Kimsaq Roma” sutita mañakurqan Constantinopla urmaqtin, chayhinata churakuspa paylla kasqanta allin chanin herederota hinallata tukuy allpa rusa-kunapa espirituypa waqaychaqninta, Ukraniatapas “territorio canónico” nisqanman yaykusqa.

Patriarcado Moscú llaqtamantaqa sapa kuti Ukrainata qhawarqan Rusiawan espiritualmente mana t'aaqasqa kasqanta, “Huk llaqta, huk ñiy” nisqa rimaywan; kayqa Putin kikinpas achka kutita kutichispa nisqan rimaymi. Ucraniaqa, aswanraq 2014/2022 watakunamanta pacha, Moscúpa kamachikuyninta qhawarin colonial hinallataq imperial kamachiy hina, manataq cheqaq espiritual mamaykuy hina. 2026 watapa febrero killakamaqa iskay atipanakusqa Ortodoxo estructurakuna kashan. Hukninmi Iglesia Ortodoxa de Ucrania, mayqinchus 2019 watamanta pacha Patriarca Euménico Bartolomé de Constantinopla-manta independiente karqan. Kyiv llaqtapiqa Iglesia

Ortodoxa de Ucraniaqa cheqaqta nacional iglesiayku hina qhawasqa kachkan.

Ñawiriq, allinta qhawariy: Ucraniapa Iglesia Ortodoxa nisqaqa huk iglesiam, manam Iglesia Ortodoxa Ucraniana nisqawan kikinchi. Iglesia Ortodoxa Ucraniana nisqaqa Rusiapa iglesia ortodoxawan t'inkisqa kashan, chayraykum Zelensky payta maqanakushan. Vaticanoqa Zelenskyypa ña qallarisqa maqanakusqankunata hark'an, ichaqa versículo chunka iskayniyuqpi Putinpa hatarikuyninqa Raphiapi atipaynin qhepata hamun, manaraqmi chayamun.

Istoriamenta Ucraniapa Iglesia Ortodoxanqa Moscó cuerpowan huñusqas karqa. 2022 watapi invasión qhipamanta, Ucraniapa Iglesia Ortodoxanqa 2022 watapi mayu killapi hunt'asqa autonomía nisqata willakurqa, ichaqa Ucraniapa estadonpa investigacionninkuna (DESS) sapa kuti rimarqanku, canónicapi hinallataq leypi Moscówan huñusqalla kasqanta. Ucraniam 2024 watapi agostu killapi huk leytam qhichwarqa (Zelensky firmakusqan), Rusia Ortodoxa Iglesiapi mayqen religiosoq cuerpopas huñusqa kaqta hark'aspa ("estado agresor" nisqawan). Ucraniapa Iglesia Ortodoxanman kamachisqam tukuyinpi t'ipiyta Moscówan huñusqasqankunata, mana chayta ruwaspataq Kyiv Metrópolisninqa juzgadopi kamachisqa chinkachisqa kananpaq. 2025 watapa qhipa p'unchayninkunapi, hinallataq 2026 watapa qallariyninpi, kachkanraqmi asaltokuna, parroquiakunapa Ucraniapa Iglesia Ortodoxaman tikrakuykuna (2022 watamanta 1,300 kurasqa), juiciokuna, hinallataq ONUpa yachaqkuna Ucraniapa Iglesia Ortodoxamanta religión-libertad nisqamanta llakikuykunata waqyakusqanku.

Vaticanoqa llapan runakunapa ñawpaqninpi mana allinpaq qhawarqanmi Ukraina Ortodoxa Iglesiata kallpawan chinkachiyta. Rusiawan Putinwanmi kayta rikuchinku imayna mana pakasqa qatiykuy hina, canónica Ortodoxiapa chiqap qatiykusqanman, chaymanta "Iglesiakuna Ortodoxa Rusiakuna" waqaychayqa sut'inchasqa mañakuy kasqanta rikhurichinku ima allin kawsay rimanakuykunapipas. Propaganda rusaqa sapa kuti tinkuchin Ukraina Ortodoxa Iglesiata, hinallataq Estado ucraniano payman atacasqankunata, "Nazismo" nisqawan, hinaspa "desnazificación" nisqankupa justificaciónninmanta huk partemanta hina.

Putinqa mana manchakuywanmi "temploman haykunqa" hinaspa llapan espirituwal kamachiyta Ucraniapa Ortodoxiapi paypaqtaqmi nispam maqanakunqa, tukuy Ucraniapa iglesia estructurata Moscúpa uranman yapamanta churayta munaspa, hinallataq Ruso ortodoxo pacha llapanpa cheqaq espirituwal umalliqnin kasqanta reqsichiyta mañakuspa.

Kaymiqa hina chiqap kaq paralelo Ptolomeoqa Santísimo Lugar-man yaykusqanman, chaykamataq Uzíasqa Zelensky hina qhapaq inciensota ruphachiyta maskhaq. Ptolomeo hatarikuyninqa Santísimo Lugarpi karqa, Uzíaspaqtaq lugar santopi. Huk uray llaqtapaq rey, "frontera" nisqapa atipayninwan sonqon hunt'asqa, nazismoq rantin-kallpan tukukuyinta tukuchispa, chaymantaq religionpa suyunllapaq kaq lugar-man llusqispa yaykuyta atipakusqa. Chaypim usqhayllamanta huk providencial p'inqachiy hamunqa, hinaspa Putinqa escena-manta chinkapunqa (imaynachus Ptolomeo IV wañurqa 204 a.C. watapi). Huk "pisi kallpayuq sucesorespa fase" nisqa kallpa ch'uuya qipaman, norte llaqtapaq reyqa aswan hatun kallpawan kutimunqa, hinaspa verso 15-pi kunan pacha Panium maqanapi atipanqa.

Qanchis chunka qanchisniyuq

Chunkaq qanchis wata kimsa kuti rikurin historiapi, maypicha Raphiawan Paniumwan maqanakuykuna hukllachasqa kanku, siq'imanta siq'iman hina. Chunkaq qanchis watakuna Milán kamachiy qillqamanta, maypicha imperiopa inti lloqsimuqwan inti chinkaq llaqtakunapa tronuyinkuna kasarasqawan hukllachasqa karqanku, kamachiy suyupi t'aqasqa, divorciasqa ima kasqan 330 watakama. Chay chunkaq qanchis watakuna qallariyninwan tukukuyninwan iskay hukninwan tupanakuq profetika pacha p'unchaykunapa señalanankuna kanku. Nero-manta qallarispá 64 watapi, ñak'ariy qatiykachay pacha señalasqa kachkan, chaymi tukurqan Constantino Hatunpa historiapi. Nero-pa qatiykachay pacha-manta Constantino sut'inchasqan allin yachanakuy hina rikuchisqa kompromisokama tikrayqa, Esmirna iglesiamanta Pergamo iglesiakama tikrayta reqsichin. 313 watawan Milán kamachiy qillqaqa Esmirna iglesiapa tukukuyninta reqsichin, hinaspa chay chunkaq qanchis wata pacha pa tukukuyninqa 330 wata kachkan, chaymi Daniel 11:24 nisqapi kimsa pachak soqtachunka watayuq profeciapa hunt'asqan karqan.

Payqa allin thak kayllapi llaqtapa aswan qhapaq cheqnenkunaman yaykunqa; hinaspa ruwanquqa ima ruwasqanta mana ruwarqunchu ñawpaq taytankuna, nitaq ñawpaq taytankunapa taytankunapas; payqa paykunaman rakinqa apasqa imakuna, saqusqakuna, qhapaq kaykunatawan: ari, kallpachasqa wasi sayaqkunapa contranpi yuyayninkunata wakichinqa, huk pisi p'unchawkama. Daniel 11:24.

313 watamanta, Milán llaqtapi kamachikuywan kуска chunka qanchis watakuna, huk willakuy qhelqasqa nisqapa hunt'asqanwan qallarín, hinaspataq huk willakuy qhelqasqa nisqapa huknin hunt'asqanwan tukukun. Ñawpaq willakuy qhelqasqa hunt'asqa, qallariyta señalaspa, Esmirna iglesiamanta Pergamo iglesiaman tikrayta reqsichin; hinaspataq chay chunka qanchis watakunapa tukukuyninta señalasqaña willakuy qhelqasqaqa, Roma suyuta inti lloqsimuyninpiwan inti haykumunpiwan Roma nisqaman rakisqata reqsichin. Chay chunka qanchis watakunaqa willakuy qhelqasqa historiapi reqsichisqa kanku, manataq mayqin sapa chunka qanchis wata willakuypiqa. Iskay kaq iglesiata kimsa kaq iglesiamanta rakiy paqarin, suyu inti lloqsimuyninman hinaspa inti haykumunman rakisqawan tinkuchisqa karqan, 360 watakunapa pacha willakuy qhelqasqa hunt'akusqanpi. Chay iskay willakuy qhelqasqakunaqa chunka qanchis wata pacha nisqata sayarichin, hinaspataq iskay utaq kimsa testigokunapa rimayninman hina cheqaq willakuy qhelqasqa pacha kasqanmanta takyachisqa kanan; sichus chunka qanchisqa cheqaq willakuy qhelqasqa unancha kaptinqa.

Chay testigokunaqa huk 250 watayuq p'unchaypi kanku, chayqa qallarín 457 AC nisqapi. Chay p'unchaypi Daniel 8:14-pa 2,300 watayuq willakuynin qallarirqan. 457 AC nisqaqa huk qallariy proféticotaqmi, chinaspá huk allinta sayachisqa profético señaltaqmi. 250 watata ñawpaqman mast'arispaqa 207 AC nisqaman chayan, chaymi Raphiawan Paniumwan maqanakuykuna chawpinpi kaq historiata rikuchin. Raphiawan Paniumwan maqanakuykunaqa mana t'aqasqachu kayta atin, iskaynintaq Antiochus the Great ruwasqanmi kanku. 217 AC nisqapi Raphia maqanakuymanta pacha 200 AC nisqapi Panium maqanakuykamaqa chunka qanchisniyuq wata kashan. 2,300 watayuq willakuymi qallariyninpi huk dispensión tikrayta riqsichin, maypichus

kimsakaq kamachikuy Judá llaqtapa nacionniyuq kamachiyninta kutichirqan; hinallataq tukukuyninpi huk dispensión tikray karqan, maypichus Cristo Santo Lugarman Aswan Santo Lugar-man kuyurirqan. 207 AC nisqaqa Judea llaqtapi Egipto kamachiypa dispensiónninmanta, Seleucid kamachiypa dispensiónninman tikrayta sut'inchán, maypichus chay sumaq allpa hawanpi kamachirqan. Chay sumaq allpapi Seleucid kamachiypa dispensiónninmi 167 AC nisqapi Macabeokunapa hatariyninta paqarichirqan.

Neropa tiempónnin 250 watakuna tukukun Constantino el GREATpa historianniywan, iskay maqanakunapa chawpinpi tukukuq 250 watakunataq Antiochus el GREATpa historianniyuqmi. Raphiapa maqanapi, Ptolomeo IV-mi Antiochus el GREATta atirqan, hinaspan Ptolomeo chunka qanchis watakunata kamachirqan. Iskaynin 250 watayuq pachakunaqa sapaqta huk chunka qanchis watayuq pacha kasqanta apamunku. Iskayninmi huk kamachiypa historianniywan tukunku, payqa GREAT sutinwan reqsisqa. Iskaynin 250 watayuq pachakunaqa huk sayarichisqa profetiku señalmantam qallarikunku, hinaspataq iskayninpas huk sayarichisqa profetiku señalmipi tukunku.

Estados Unidos qallarikurqan julio 4, 1776 watapi; chaymanta 250 wata qhipamanqa julio 4, 2026-man chayan, chay p'unchaypi Donald Trump, paymi “hatun” Amerikata ruwanapaq maskaq hina reqsisqa, chay 250 watakunata raymichinqa. 2026 wataqa, 457 a.C. watamanta 250 watakunaman rikch'akuq hina, Raphiawan Paniumwan sutichasqa kunan pacha maqanakuyapa historianta chawpinpi tukukuqmi; chaykunataqa Guerra Ucraniana nisqawan, kinsa kaq Guerra Mundial nisqawan reqsunku. Uray llaqtapaq reypa kamachiynin, ñawpaq domingo kamachikuypa pacha, hinallataq Raphia maqanakuyman Paniumkama pachaqa, kimsa chunka qanchisniyuq watayuq kimsa pacha kanku, llapallantaq hukllam profetika historiatawan t'inkisqa. Kimsa 250 watayuq pachakunaqa kuskallapi chayanku, chay kikin profetika historiakunapi. Chay kimsa 250 watayuq pachakunaqa kimsa profetika cheqaq kay ñiq'ikunata sayachinku, Donald Trumpwan t'inkisqa historiatawan, Constantino el Grande hina utaq Antioco el Grande hina rikuchisqa.

Kimsa siq'i 250 watakunamanta qunku qimsata hukniray, ichaqa yanapanakuywan hunt'asqa qhipa p'unchaykunapa rikch'ayninkunata. Neronpa siq'inqa reqsichin chunka qanchisniyuq watakunapa willakuyta, mayqinchus allinta rimarin willakuy qillqakunapa rikch'ayninkunamanta, animalpa rikch'ayninpa umalliqninpa ruwakuyninmanta.

“Señorqa sut'inmi qawachiwashqa animalpa rikch'aynin manaraq qespichikuypa tiempun wichq'akuchkaptin ruwasqa kananpaq; imaraykuchus chayqa Diospa llaqtanpaq hatun prueban kananpaqmi, mayqenwan wiñay kawsayninpa tukukuynin churakusqa kanqa. Qampa sayaynikiqa chhullunk'a mana tupaqkuna chhapuymi hina, chayrayku aslla runakunan llullachisqa kanqaku.”

“Apocalipsis 13pi kay yachachiyqa sut'ita rikuchisqa kachkan; [Apocalipsis 13:11–17, citado].”

“Kaymi pruebaqa Diospa llaqtanpaqmi kanan tiyan, manaraq sellasqa kachkaptinku. Llapan pichqankuna Diosman cheqaq sonqowan kasukusqankuta rikuchirqanku, Kamachikuyninta waqaychaspá, hinaspa mana chaskispa llullakusqa samana p'unchawta, Señor Dios Jehovápa unanchan uraman churakunku, hinaspataq kawsaq Diospa sellonta chaskinqaku. Ichataq

hanaqpachamanta hamuq cheqaq-kayta saquespa, domingopa samana p'unchawnta chaskiqkunaa, bestiapa señalninta chaskinqaku.” Manuscript Releases, volumen 15, 15.

Uywaq animalpa rikch'ayninqa iglesiata estadotaq hukllachasqa kayninmi, chaypi iglesiataq chay tinkuyta kamachin. Constantinopa allinman hamuchiyta munasqanpi, paganismota cristianismowan huñuchiyta maskhasqanpi rurasqan compromisunqa qhepa p'unchaykunapi compromisupa reqsisqa ejemplonmi.

“Kay pacha Estados Unidospi pasaqkuna, iglesiapa institucionninkunata chaymanta rurayninkunata estadopa yanapayninwan takyaspa allinchayta maskaqkuna ukhupi, protestantekunaaq papista runakunapa ñanninta qatiykachkanku. Aswanpas, paykunaaq punkuta kicharichkanku papadoman, protestante Americapi kutimunanpaq chay kamachiq aswan hatun qhapaq kayta, Ñawpaq Pachapi chinkachisqanman hina. Kay puriyta aswan hatun yuyayniyuqta ruraq imaqa kaymi: umalliq munasqanqa domingo p'unchaw waqaychayta kamachiyimi—huk costumbre Roma llaqtapi paqarisqa, payqa chayta nispa sut'inchin kamachikuyninpa señalan kasqanta. Chayqa papadopa espiriunmi—kay pachapa costumbrenkunaman hina kasqapa espiriun, runakunapa tradicionninkunata Diostaq kamachikuyninkunamanta aswan yupaychay—protestante iglesiaspi yaykuspam mast'arikuchkan, hinaspataq paykunata pusachkan ñawpaqta papado rurasqan kikitanta, domingo p'unchawta hatunchay llamk'ayman.”

“Sichus ñawiriqqa hamuq pisi p'unchawkunaa qhepa hatun maqanakuypi imamanta llamk'achisqa kallpachakuykunata entiendenanpaq munanman chayqa, ñawpa p'unchawkunapi Roma kaq hinallataq chay kikitanta yuyayta hunt'achinapaq ima mediokunata llamk'achirqa chayta qhawayllañan. Sichus yachanayta munanman ima hinatas papistakuna protestantekunawan huñusqasqa rurankuman kikinkupa dogmakunata mana chaskiqkunawan, qhawachun imayna espirituta Roma rikuchirqa sábadu p'unchawman hinaspa paypa amachakunaman.”

“Qhapaq kamachikuykuna, llaqa tantanakuy hatunkuna, hinaspa iglesia-pa kamachikuyninkuna kay pachapi atiyiniyuq qhapaqkunaaq yanapayninwan sayachisqa, chaymi ñan karqa imayna pagano raymi cristianokunaaq pachasninpi yupaychasqa chiqanta hap'iq hamunanpaq. Inti p'unchawta waqaychanapaq ñawpaq llaqtaq rikuchisqa kamachiyqa Constantino-pa kamachisqa ley karqa. (A.D. 321) Kay kamachikuyqa llaqtapi tiyaqkunata samanaq kananpaq mañarqa ‘inti hatun yupaychasqa p'unchawninpi,’ ichaqa chakra llamk'aq runakunata yapuy ruwasqankupi qatipayta saqirqa. Mana sut'ipi pagano kamachikuy hina kaptinpas, emperadormi chayta hunt'achirqa cristianos kayta sutillamanta chaskisqa qhipaman.” The Great Controversy, 574.

Domingu leymanman yaykuyta apamurqa, hinaspa yapamanta apamunqa chay allinman yaykuy puriyqa sut'inta rikuchisqa kashan chunka qanchis watayuq pacha 313manta 330kama, chay ñawpaq Domingu ley 321 watapi kay historiapa chawpinpi kayninwan. Qallariyninpi inti llaqtapawan qharitutaq inti ch'in llaqtapaq kasarakuq karqa, tukuyninpin ichaqa inti llaqtapaqwan inti ch'in llaqtapaq t'aqanakuy karqa. Ñawpaq Domingu leyqa chawpi marka rikuchin, hatariy hucha kasqanta, imaynatachus hebreo simipi chunka kimsayuy qillqa, ñawpaq qillqawan

ñawpaqchasqa hinaspa iskay chunka iskayniyuq, alfabetopa qhipa qillqawan qatipachisqa kaspas, hebreo simipi “cheqaq kay” nisqa simita rurarin. Qallariyninpi kasarakuy hinaspa tukuyinpi t’aqanakuyqa alpha qillqata omega qillqawan kуска yuyayniyuq kasqanta reqsichin. Iskay pachak pichqa chunka watayuq pacha, Nero-manta qallarisqa, Cristopa señanwan kasqanmi, hinaspa qhipa p’unchaykunapi kunan cheqaq kaymanta rimarin.

457 a.C. watapi qallarin 250 watakunaqa Antiochus Hatunpa sut’inchasqa estadismonta reqsichin, paymi Raphiamanta Paniumkama chunka qanchisniyuq wata ukhupi sayashan. Kaytaqa estadismo hina entiendenchik, imaraykuchus 457 a.C.-piqa 2,300 watayuq huk profeciapas qallarikurqan. Chay 2,300 watakunaqa profeciapa ukhupi siq’inmi, Diospa salvasqan ruwanasimanta rimarqan, chaymi iglesiapa kamachikuyninpa huk unanchaqninwan tupachkan. Nerónwan qallarirqan chay 250 watayuq pacha mana kaq hina, 457 a.C.-pi qallarinqa pachaqa qhipa Amerikanu umalliqpa políticapi ruwananmanta rimashan, paymi Amerikata hinaspa qhipaman pachatapas hatun ruwyta maskhashan, pantasqa católico yuyayta—waranqa watayuq hawka kawsaypa quriy pacha nisqata—willakushaspa.

Estados Unidospa 250 watakuna, Apocalipsis chunka kimsayuppi allpa uywaman rikuchisqa kaynin, Bibliapa profeciankunapi soqtaq kamachiypa tukukuyinpi reqsichin, qallarisqanpi hina tukukun, maqanakuy chawpipi. Historiapa atipaqninkunaqa waqaychasqa historiapa qillqasqanta sut’ichinku. Globalistakunaq dragónpa kallpachasqan Demócratakunaqa kunan pacha kay ch’aqwayta huk revolución hina qhawanku, rimasqallawan mana imatapas ruwak Respublikánokunaqa kay kunan historiata guerra civil hina qhawanku. Demócratakunaqa Bibliapa profeciapi dragónpa rantinkuna kanku, Respublikánokunataq apostata protestantekuna hina rikuchisqa kanku, utaq Juanpa siminwan Apocalipsis chunka suqtayuqpi nisqanman hina, paykunapaq llulla profeta kanku. Estados Unidosqa huk guerra de revoluciónwanmi qallarin, huk guerra de revoluciónwanmi tukukun. Partido Republicanoqa huk guerra civilwanmi qallarin, hinaspataq huk guerra civilwanmi tukunku. Respublikánokunaqa Demócratakunaq revolución nisqan guerra civilta qhawanku.

Trumpqa, qhipa Republikanu umalliq hina, ñawpaq Republikanu umalliqpa profetiku kayninkunata hap’in; paymi Guerra Civilpa hawa historiapi chayamurqan. Lincolnpa hawa Guerra Civilninpa, Isaiaspa qanchis kaj capítulo, pusaj kaj versículopi willakusqan profeciapa uku historiannintapas karqan; chayqa 1863 watapi tukukurqan, Emancipation Proclamation nisqapa kikin watanpi. Iskay partidokunapa chinkayninpa huk ñawpaqchay, sayaq profetiku kamachiymi. Chayqa Cainwan Abelwan qallarin, Kristu pacha-piqa Saduceokuna hinawan Fariseokuna hinawan rikuchisqa karqanku, iskay laya Cainkuna, huk Abelta wañuchinankupaq.

Fariseokuna Saduceokunapas kankuqa chaykunatan rikuchinku, imanaspa huknirikuspankupas, sapaq rikch’aqrayku, Mesiasninkuta chakatanankupaq rimanakusqankuta; ichaqa rimanakusqankuqa chaynalla karqan. Fariseokunaqa kamachiyta waqaychanankuta nispa rimarqanku, ichaqa mana chayta ruwarqankuchu, Republicano-kunahinataq. Fariseokunaqa ñawpaq divina kamachiyta waqaychanankuta nispa rimarqanku, ichaqa kamachiytaq kikinkupa chiqninakuywan huntasqa yuyayninkuwanmi hamut’arqanku. Fariseokunapaqqa ñawpaq Kamachiyqa Constituciónmi Republicano-kunapaq, chay Constitución kikinmi yanapanankuta

nispa rimanku, ichaqa mana yanapankuchu. Saduseokunaqa Diospa atiynta ñiqirparqanku; hinaspapas, Fariseokunamanta aswan pisinnaq aylluchasqa kaptinkupas, Saduseokunaqa Cristopa p'unchayninkunapi Judeapa religiosa hinallataq política kayninta kamachirqanku.

Demócrata-kunaqa Republicano-kunamanta aswan pisinnaq aylluchasqañam; chay hina pisinnaqmi kananku, atiypi qhiparinankupaq llullakuyta ruwanankukama; ichaqa atiypiq qhiparinkun, imaraykuchus contranpi kaqkuna, llapaqpaq kikin justicia-ta waqaychanankuta nispa rimaspankupas, waqaychanankuta nisqanku kamachiypa principiosninta mana imatapas ruwankuchu chaykunata hunt'achinankupaq.

Intipaqa mana musuq kaq inti uraypi, hinaspa Estados Unidos llaqtapi iskay partido políticokunaqa hina profético pampa ukhupi kanku, imaynachus fariseokuna hinaspa saduceokuna karqanku. Chay profético siq'ipiq, cheqaqmi achka huk rikch'akuqkuna kachkan; ichaqa mana chayqa sut'ita rikunkichu manaraq qhawaykuyta atinki iskay mana santu atinyiyuqkunapa profético tinkuyninta, paykunaqa awqanakuspankupas santidadpa contranpi hukllayakuqkuna kasqankuta, chayraqmi Ptolomeota hinaspa Uzias-ta allin k'anchaypi rikunki. Iskaynin uray llaqtapaq reykunaqa huk templollapim sacrificiota ruwakuyta munarqanku, ichaqa Ptolomeoqa, Egipto-manta, dragónpa atiynta rikuchin—Demócratakuna. Uziasqa, Judea-pa reynin hina, sumaq allpapa umalliqninmi, paymi apostasía protestante, utaq llulla profeta—Republicanokuna.

Dragónwan llulla profetawan kasqankuqa clásico hina Monte Carmelo-pi rikuchisqa kachkan. Orqopiqa, Acabqa dragónta representaran, Jezabelpa Baal chaymanta Astarotpa profetankunataq llulla profetakunata representaranku, paykuna Elíasqa contranpi sayarqanku. Jezabel nisqa bestiaqa Samaria llaqtapiraq qhipapi kasqaraqmi. Dragón llulla profetawan huñusqa kasqanpas, cruzpi pagano Roma judíokunawan huñunakusqanwanmi representasqa karqan, hinallataq Domingo leypi Demócratakuna Republicanakunawan huñunakuy kanqa. Huñusqa atinyiyoq kamachiypa imaymana kaqninkunaqa, kay pachapa bestiapa republicano waqran ukhupi Demócratakuna chaymanta Republicanakunawanmi representasqa kachkan. Chay iskay mana santo políticokunaqa Caínwanmi representasqa kachkan, Abelpa mirayninpas iskay rakinakuytaqmi hapin.

Abelpa miraynin, mayqinchus Caínpa hawaq mirayninwan tupachisqa ukhup mirayninmi, iskay qatay ñust'akunawanmi rikuchisqa. Estados Unidos sutiyoq, allpapa uywapa protestante waqranpa ñawpaqman puriyinqa huk sutinchasqa religiónmanta qichusqa pichaykunap qatinqinwanmi rikuchisqa, Sardis iglesiamanta qallarispa 1798 watapi, chaypim Estados Unidosqa Bibliapa profeciankunapi suqtaq qhapaq suyuman tukurqan. Sardisqa huk iglesia karqan, kawsashan nispa sutiyoq, ichaqa wañusqa karqan. 1798 watakamaqa, papal iglesiamanta t'aqasqa karqan protestante sectakunaqa ñan Romaman kutimusharqankuña. Antioquía llaqtapim cristianokunata ñawpaq kutipi “cristianokuna” nispa suticharqanku.

“Antioquía llaqtapim discípulokunaqa ñawpaq kutita sutichisqa karqaku cristianokuna nispa. Chay suti qosqa karqa, Cristoqa paykunap willakuyninpi, yachachikuyninpi, rimayninpipas aswan hatun tema kasqanrayku. Sapa kuti paykunaqa kutichispa willarqaku imakuna pasasqanta Paypa kay pachapi llamk'asqan p'unchawkuna ukhupi, maypichus discípulonkunaqa Paypa sapan presenciawan saminchisqa karqaku. Mana sayk'uspa yuyariq

hina rimarqaku Paypa yachachikuyninkunamanta, hinallataq hampiy milagronkunamantapas. Chukchukyaq simikunawan, waqay ñawikunawanmi rimarqaku huertapi nanaywan ñak'arikusqanmanta, traicionasqa kasqanmanta, juzgasqa kasqanmanta, wañuchisqa kasqanmanta, enemigo-kunanpa payman churakusqan k'amiyta, p'akchayta ima, imayna qhuyapayakuq pacienciawan hinaspa llamp'u sonqowan much'usqanmanta, hinallataq Dios hina khuyapayakuyninwan qatinqin-kunapaq mañakusqanmanta. Kawsarimusqan, hanaq pachaman wicharisqan, hinaspa hanaq pachapi urmasqa runapaq mediador hina ruwasqankunapas, kusikuspa unanchaspa rimayta munasqankunam karqa. Allintapuni mana judío runakunaqa cristianokuna nirqaku, imaraykuchus Cristotam willarqaku, hinaspa Payta chawpichaspa Diosta mañakuq karqaku.”

Diosmi paykunaman “cristiano” sutita qorqan. Kayqa qhapaq suti, Cristo-man hukllakusqankunapaq llapa runakunaman qosqa. Kay sutimantaqmi Santiago qhipaman qelqarqan: “¿Manachu qhapaq runakuna qankunata ñak'arichisunkichik, hinaspataq juzgakunapaq tiyanakunaman aysasunkichik? ¿Manachu paykuna millay simikunawan rimanku chay allin sutimanta, mayqen sutillawan qankuna waqyachisqa kankichik?” Santiago 2:6, 7. Hinaspataq Pedro willarqan: “Sichus pipas cristiano hina ñak'arikun, ama p'enqakusuncho; aswanpas Diosman hatunchaychun kayrayku.” “Cristopa sutirrayku rimapayasqa kashaspaykichikqa, kusionas kankichik; imaraykuchus gloriaq Spiritun hinallataq Diospa Spiritun qankunapi samashan.” 1 Pedro 4:16, 14. Hechos de los Apóstoles, 157.

Éfeso iglesiataqa Cristiano sutita qorqasqa karqan, chaymi pusarqan muchuychasqa Esmirna iglesiaman; chaymanta qhepataqa hamurqan compromiso nisqapi sayasqa iglesia, Pérgamo historiapi rikurisqa. Papado tiyana kamachiyta hap'iqtin, huk rakiy riqsichirqan Diospa cheqaq iglesianta sallqapi iglesiata hina. Roma iglesiataqa Tiatira karqan. Chunka iskay pachak suqta chunka watayuq sallqa puchukaypi, protestantismo iglesian paqarirqan; chaymanta ñawpaqmanqa protestante waqraqa hanaq pachamanta hamuq suyuprueba-kunawan hinaspa pichanakuy-kunawan rikuchisqa kachkan.

Protestantismu qallarikurqan 1517 watapi, Martin Lutherqa 95 tesisninkunata punku pataman takaspan churaptin; hinaspapas “23” wata qhipaman, 1540 watapi, jesuitakunapa ordenninku qallarikurqan. 2013 watapi, Habacucpa Mesankunamanta 95 kaq, qhipa rikuchiyqa punkuman takaspan churakurqan, hinaspa 2013 watapa marzo killapa 13 p'unchayninpi, ñawpaq kaq jesuita papaqa qallarichisqa karqan. Chay kikin historiapi Martin Lutherqa papa León rayku iglesiamanta qarqosqa karqan. Imatataq niwaq...

1798 watapi Sardis iglesiataqa “Protestante” sutita hap'iyta nirqan, ichaqa Roma-man kutispankum sutintaña mana allinta sayachkarqanku. 1844 watapi Millerita Adventismo Protestantispa antorchanta hap'ispanqa, Israilpa ñawpaq rey Jeroboam contra huk k'amiyta rikuchirqan; payqa Judá ayllupi kaq tribuwan yawar masinmi karqan, chaypi Dios Templonta churasharqan. Jeroboamqa huk llulla yupaychayta sayarichirqan, llaqtanpa ñawpaq wataypi kashqan religionman hina. Payqa Aaronpa qallariy hatun hatallikuyninta yapamanta ruraraqun, huk uywapa rikch'ayninta sayarichispa, tukuy profetiku niyninkunawan kуска chay willakuywan tinkisqa. Ichaqa sapaqchasqa serviciopi Millerita Adventismoqa payta k'amirqan, cheqaq yupaychayta Diospa tiyashqan Santuario-man pusayta mana munasqanrayku. Jeroboamqa munarqan yupaychaypa

qhawariynin Betelpi Danpiwan kananpaq; chayqa Sardismanta 1844 watapi kaqkunata rikuchirqa, paykunaqa mana munarqankuchu Cristota Sapaq Aswan Santo Lugar-man qatipayta.

Adventismo Milleritaqa Romapa religionninkama kutirikuyta akllarqa, hinaspa Millermanta willakuyninta mana chaskisqanrayku llulla profetakuna kasqankuta chayraq rikuchisqa runakunaq kikinkuna yachachisqan doctrinakunaq rimanakuykunatam hap'irqa; chaykunata teología yachachiqninkuna hina, qanchis kuti pacha profético willakuyninta mana chaskisqankuta chaninchaypaq. Adventismo Milleritaqa, mana kasukuq profeta hinallataq, Diospa pusayninta qatipakuytaqa mana akllarqanchu, aswanqa kikinkupa ñanninta akllarqa. Profecía historiapi, Protestante reforma pacha qallarimusqanmantapacha, yuyayniyuqtaq mana yuyayniyuqtaq sipaskunaq llapa pruebakunapi hinaspa ch'uyanchaykunapi upa runakuna akllasqa ñanqa, qispichisqa karqanki chay allpapa yupaychasqaqman kutiriq ñanmi; hinaqtin paykuna nisqankuman hina, “llapa ñankuna Romamanmi apan.” Jeremiaspa machu ñankunallam mana chayhinaqa.

Protestante reformaciónqa rikch'achisqa karqa Moisespa Egiptoman kutimusqanwan, Diospa llaqtanta pusanpaq Promesasqa Hallp'aman. Wataña prisionpa hallp'amanta lloqsimusqankuman hina, Dios munarqa akllasqa llaqtanman leyñinta qoyta. Moisespa siq'ipiwana Protestante reformaciónpi, qespichisqa kasqankumanta chaylla qhepamanmi hatarikuq mana kasukuy rikurirqa. Diosqa Sardis-ta pruebarqa, huk llaqtata, kawsayniyoq sutiyoq kasqanta nispas, ichaqa William Millerpa willakuynin pacha chayamunan kama wañusqa karqaku. Iskay pichakusqakuna ruwarqanku 1844 watapi; ñawpaq kaqqa Sardis iglesiapa pichakusqa karqa, paykunaqa Protestante kasqankuta nisqaku, ichaqa wañusqa kasqanku sut'inchasqa karqa; chaymantataq Millerita-kunapas chay watallapitaq pichasqa karqaku, chunka sipaskunapa rikch'ayninpa cumplirikusqaqman hina.

Demócratas republikano-kunapas iskayninmi iskay políticaklaseta rikuchinku; chay iskaynin kuskapiqa Apocalipsis chunka kimsayoqpi allpa uywapa Republican nisqa waqranta hunt'achinku. Yachaqñañakuna hinaspa mana yachaqñañakunaqa iskay religiosoklasemi; chay iskaynin kuskapiqa allpa uywapa Protestante nisqa waqranta hunt'achinku. Yachaq ñañakunaqa Antioquía llaqtapi ñawpaq kuti qusqa sutiwanmi kashanku. Yachaq ñañakunaqa cristianokunam, ichaqa Philadelphia runakunapas kanku, paykunapaqmi huk sutita chaskinankupaq prometesqa kachkan.

Atipaqtaqqa, payta ruwasqa Diosniypa templonpi huk pilarta; manaña hayk'aqpas llusqinchachu. Hinaspataq qillqasqayta churasqa paypa hawanman Diosniypa sutinta, Diosniypa llaqtanpa sutintapas, musuq Jerusalén nisqapa sutinta, hanaq pachamanta Diosniymanta uraykamusqanta; hinaspataq qillqasqayta churasqa paypa hawanman musuq sutiypapas. Apocalipsis 3:12.

Diosqa runankunata “Cristiano” nispas suticharqa ñawpaq kuti Antioquíapi; chaymanta, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq Laodicea kuyuyinmanta pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq Filadelfia kuyuyinman tikrakusqa willakuyqa, Antioquía llaqtapa sutichasqa kasqa Antiochus Hatunpa willakuyninpas kikinmi, paymi Raphia wan Panium maqanakuykuna chawpinpi iskay pachak pichqa chunka watakuna tukukuyninpi rikuchisqa kachkan.

Kay qatiqasun chaykunata qatiq qillqapi.